

Směrnice 2010/32/EU,
kterou se provádí Rámcová dohoda
o prevenci poranění
ostrými předměty ve zdravotnictví

MUDr. Anežka Sixtová
Ministerstvo zdravotnictví
Konference Brno 24.9.2014

Směrnice Rady 2010/32/EU

- ◆ kterou se provádí Rámcová dohoda o prevenci poranění ostrými předměty v nemocnicích a ostatních zdravotnických zařízeních, uzavřená mezi HOSPEEM a EPSU
- ◆ **HOSPEEM** = Evropské sdružení nemocničních a zdravotnických zaměstnavatelů, oborová organizace zastupující zaměstnavatele
- ◆ **EPSU** = Evropská federace odborových svazů veřejných služeb, evropská odborová organizace
- ◆ **17. 11. 2008** organizace sociálních partnerů informovaly Komisi o záměru připravit dohodu
- ◆ **17. 7. 2009** byla dohoda podepsána
- ◆ **26. 10. 2009** Komise předložila Radě návrh směrnice, který byl projednán v pracovní skupině na 4 jednáních

Směrnice Rady 2010/32/EU

- ◆ Návrh směrnice byl projednán na 4 jednáních pracovní skupiny pro BOZP
- ◆ Podle legislativních pravidel EU bylo možné upravovat pouze text znění směrnice
- ◆ Nebylo možné nic měnit na textu dohody
- ◆ Návrh směrnice byl projednán v Evropském parlamentu a na Radě ministrů
- ◆ **10.května 2010** byla směrnice schválena
- ◆ **Do 11. května 2013** musela být směrnice uvedena v účinnost v členských státech

Směrnice Rady 2010/32/EU

- ◆ Směrnice má pouze 5 článků, dohoda soc.partnerů je v příloze
- ◆ zavedení přiměřených, účinných a odrazujících sankcí při porušení vnitrostátních předpisů a přijetí všech, k tomuto účelu nezbytných, opatření
- ◆ ČS musí uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnici
- ◆ nebo zajistit, aby sociální partneři zavedli nezbytná opatření stanovená dohodou **do 3 let od přijetí směrnice.**

Cíl směrnice

- ◆ Dosažení co nejbezpečnějšího pracovního prostředí v nemocnicích a ostatních zdravotnických zařízeních
- ◆ předcházení poranění zaměstnanců způsobených veškerými ostrými předměty (včetně injekčních jehel)
- ◆ a ochrana ohrožených zaměstnanců před vznikem poranění a infekčních onemocnění – především **VHB, VHC a HIV/AIDS**

Dohoda stanoví integrovaný přístup

- ◆ k hodnocení rizik,
- ◆ prevenci rizik,
- ◆ školení,
- ◆ informování,
- ◆ k osvětě a monitorování
- ◆ a také stanoví postupy zásahů a následných opatření.

2. Oblast působnosti

- ◆ vztahuje se na všechny zaměstnance v nemocnicích a ostatních ZZ
- ◆ všechny osoby, které spadají pod řídicí a kontrolní pravomoc zaměstnavatelů, včetně stážistů a učňů (žáků a studentů)
- ◆ osob zaměstnaných na základě smlouvy
- ◆ ustanovení této dohody by měli dodržovat i subdodavatelé
- ◆ týká se ZZ státních i soukromých

4. Zásady

- ◆ Při prevenci rizik poranění a infekcí způsobených ostrými předměty ve zdravotnictví **má zásadní úlohu kvalitně vyškolený a přiměřeně vybavený zdravotnický personál.**
- ◆ **Prevence expozice je klíčovou strategií** pro vyloučení nebo minimalizaci rizika poranění nebo infekcí získaných při práci.
- ◆ Obecné zásady postupů prevence jsou stanoveny jako u ostatních rizikových faktorů

5. Hodnocení rizik

- ◆ musí zahrnovat **určení míry expozice** zaměstnanců hrozícím rizikům
- ◆ musí **pokrývat veškeré situace**, při nichž se vyskytují poranění, krev nebo jiný potenciálně infekční materiál.
- ◆ **zohlednit techniku,**
- ◆ organizaci práce,
- ◆ **pracovní podmínky,**
- ◆ úroveň kvalifikace,
- ◆ **psychosociální faktory související s prací**
- ◆ a také vliv faktorů souvisejících s pracovním prostředím

6: Odstranění rizik, prevence a ochrana

- ◆ zabránit expozici zaměstnanců rizikům přijetím opatření:
- ◆ stanovit **bezpečné postupy** používání a likvidace ostrých zdravotnických nástrojů a kontaminovaného odpadu
- ◆ **vyloučit používání ostrých předmětů**, které nejsou nezbytné
- ◆ poskytnout **zdravotnické prostředky**, jejichž konstrukce zahrnuje ochranné mechanismy zvyšující jejich bezpečnost
- ◆ s okamžitou platností **se zakazuje vrácení krytů na použité klasické jehly**

6: Odstranění rizik, prevence a ochrana

- ◆ **Riziko expozice musí být omezeno** na tak nízkou úroveň, aby byla dostatečně zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců
- ◆ Musí se zavést **účinné postupy likvidace ostrých předmětů**
- ◆ umístit zřetelně označené a technicky **bezpečné nádoby** pro ukládání ostrých předmětů určených k jednorázovému použití, včetně injekčního vybavení, co nejblíže k rizikovým prostorům
- ◆ Provádět školení
- ◆ Provádět u zaměstnanců **lékařský dohled**
- ◆ Používat osobní ochranné prostředky.
- ◆ Všem zaměstnancům a studentům musí být nabídnuto bezplatně **očkování**

7: Informování a osvěta

- ◆ Zaměstnavatel poskytne zaměstnancům informace a písemné pokyny k používání zdravotnických nástrojů
- ◆ upozorňuje na různé druhy rizik
- ◆ propaguje osvědčené postupy prevence a evidence mimořádných událostí/nehod
- ◆ zvyšuje povědomí o této problematice vyvíjením činností a propagačních materiálů ve spolupráci s odbory nebo zástupci zaměstnanců
- ◆ poskytuje informace o dostupných podpůrných programech

8: Školení

- ◆ **Zaměstnavatel poskytuje vhodné školení, které zahrnuje:**
- ◆ **správné používání zdravotnických prostředků**, jejichž konstrukce zahrnuje ochranné mechanismy proti poranění ostrými předměty
- ◆ úvodní **zaškolení** pro veškerý personál
- ◆ **rizika** související s expozicí zaměstnanců krvi a tělním tekutinám
- ◆ **preventivní opatření** včetně standardních bezpečnostních opatření, bezpečné systémy práce, správné postupy používání a likvidace a **význam imunizace**,
- ◆ **postupy hlášení**, zásahů a monitorování a jejich význam;
- ◆ **opatření**, která je nutné přijmout **v případě poranění**.

9: Hlášení

- ◆ Mechanismy hlášení by měly zahrnovat **místní, celostátní a celoevropské systémy**
- ◆ Jakoukoli nehodu nebo mimořádnou událost související s poraněním ostrými předměty musí zaměstnanci **neprodleně nahlásit**
  - ◆ zaměstnavateli
  - ◆ nebo svému nadřízenému
  - ◆ nebo osobě odpovědné za BOZP

10: Zásahy a následná opatření

- ◆ zaměstnavatel učiní okamžité kroky k zajištění péče o zraněného zaměstnance
  - včetně poskytnutí **postexpoziční profylaxe**
  - a nezbytných **zdravotních testů**, pokud je to indikováno z lékařských důvodů,
  - vhodného **lékařského dohledu**
- ◆ **vyšetří příčiny a okolnosti** případu a nehodu či mimořádnou událost **zaznamená**, přijme nezbytná opatření
- ◆ zaměstnanec musí v přiměřené době **poskytnout příslušné informace** o nehodě nebo mimořádné události

- ◆ **V případě poranění zaměstnavatel zaměstnancům zajistí**
  - ◆ léčebnou péči
  - ◆ rehabilitaci, pokračování pracovního poměru a přístup k odškodnění v souladu s vnitrostátními nebo oborovými dohodami či předpisy
  - ◆ Musí být zachována **důvěrná povaha informací** o poranění, diagnóze a léčbě.

11: Provedení

- ◆ Touto dohodou nejsou dotčeny stávající ani budoucí předpisy jednotlivých států a Společenství, které jsou příznivější pro ochranu zaměstnanců před poraněními způsobenými ostrými předměty ve zdravotnictví.

Legislativní úprava v ČR

- ◆ Tato oblast je dostatečně ošetřena v legislativě ČR, která se týká předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění
- ◆ **zák. č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví
- ◆ V souladu se zákonem musí být všechny postupy, které **směřují k ochraně pacientů i personálu** před riziky souvisejícími s biologickými činiteli, zapracovány do **provozního řádu**, který schvalují orgány ochrany veřejného zdraví.
- ◆ § 75b - Postup při poranění ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem
- ◆ **Poskytovatel zdravotních služeb (a poskytovatel sociálních služeb) je povinen**
- ◆ bezodkladně oznámit příslušnému OOVZ každé poranění zdravotnického nebo jiného odborného pracovníka, které vzniklo při manipulaci s ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem použitým k provádění zdravotních výkonů během poskytování zdravotní péče, v jehož důsledku by mohlo dojít ke vzniku infekčního onemocnění přenosného krví.
- ◆ Příslušný OOVZ rozhodne o nařízení lékařského dohledu nad poraněným pracovníkem.
- ◆ Poskytovatel zdravotních služeb je povinen postupovat při laboratorní diagnostice u poraněného pracovníka v souladu se systémem epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce.

Legislativní úprava v ČR

- ◆ **vyhl. č. 306/2012 Sb.** o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče (dříve **vyhl. č. 195/2005 Sb.**)
  - stanoví zásady pro odběr a vyšetření biologického materiálu,
  - povinnost používat **jednorázové injekční stříkačky a jehly**, postupy při **manipulaci s použitými jehlami**, které se **nesmí ručně oddělovat od stříkaček**,
  - **nepřípustné je i vrácení krytů** na použité jehly,
  - **odpad** musí být ukládán do **pevných uzavřených obalů**.
  - způsoby dezinfekce a sterilizace,
- ◆ Vyhl. č.472/2008 Sb. o systému protiepidemické bdělosti pro vybrané infekce, ve znění pozdějších předpisů přímo stanoví u vybraných nálezů přenášených krví (**virová hepatitida B, virová hepatitida C a HIV**) způsob vyšetření osob, které se poranily o použitou injekční jehlu.

Legislativní úprava v ČR

- ◆ **Vyhl. č. 537/2006 Sb.**, o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje povinnost provést **očkování proti hepatidě B** u **všech osob pracujících na pracovištích s vyšším rizikem infekčních onemocnění**,
- ◆ **u všech studujících** na lékařských fakultách, zdravotnických školách
- ◆ a dalších studujících, kteří se připravují na práci ve zdravotnictví nebo sociálních službách.

Legislativní úprava v ČR

- ◆ v **zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce** jsou vymezena opatření směřující k vymezení obecných podmínek platných pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci
- ◆ v **zák. č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy jsou uvedeny další požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci
- ◆ předpisem **upravujícím ochranu zdraví** při práci spojené s rizikem biologických činitelů, je **NV č. 361/2007 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci. V ustanovení **§§ 37 a 38** stanoví hodnocení rizika a minimální požadavky na ochranu zdraví zaměstnanců

METODICKÝ NÁVOD

hlavního hygienika k postupu podle § 75b

Ke sjednocení postupu orgánů ochrany veřejného zdraví při hlášení výskytu poranění zdravotnického nebo jiného odborného pracovníka, které vzniklo při manipulaci s ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem použitým k provádění zdravotních výkonů během poskytování zdravotní péče, v jehož důsledku by mohlo dojít ke vzniku infekčního onemocnění přenosného krví.

METODICKÝ NÁVOD

hlavního hygienika k postupu podle § 75b

- Poskytovatel zdravotních služeb
  - povinně hlásí výskyt poranění ostrými předměty
  - na oddělení epidemiologie KHS
  - zajistí příslušná protiepidemická opatření.
    - ◆ § 75b zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
    - ◆ Vyhl. č. 473/2008 Sb. o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce.

METODICKÝ NÁVOD

hlavního hygienika k postupu podle § 75b

- ◆ Postup orgánů ochrany veřejného zdraví při evidenci a hlášení výskytu poranění ostrými předměty
  - Provedení epidemiologického šetření poranění ostrými předměty a rozhodne o nařízení lékařského dohledu.
  - Hlášení poranění ostrými předměty se registrují na ÚP KHS, oddělení epidemiologie.
  - Rozsah hlášení:
    - ◆ Název KHS, která zasílá hlášení .
    - ◆ Rok vykázání.
    - ◆ Identita poraněné osoby (jméno, příjmení, dat.nar.).
    - ◆ Čas, kdy k poranění došlo - datum.
    - ◆ Místo, kde k poranění došlo(identifikace poskytovatele ZS, příslušné oddělení).
    - ◆ Pracovní zařazení poraněné osoby.
    - ◆ Popis mechanismu vzniku (předmět, který poranění způsobil a činnost při které došlo k poranění)

METODICKÝ NÁVOD

hlavního hygienika k postupu podle § 75b

- Oddělení epidemiologie sumarizují výskyt poranění ostrými předměty
  - Vykazování v měsíčních intervalech vedoucímu protiepidemického odboru KHS.
- KHS sumarizují hlášení za příslušný kraj
  - Zasílání agregovaných dat za celé území kraje Ministerstvu zdravotnictví a to za celý předchozí kalendářní rok

METODICKÝ NÁVOD

hlavního hygienika k postupu podle § 75b

- Ministerstvo zdravotnictví - Oddělení hygieny práce a pracovního lékařství
  - Sumarizuje a analyzuje data za celou ČR.
  - Výsledky analýz a sumární data poskytuje
    - ◆ krajským hygienickým stanicím,
    - ◆ a oddělení epidemiologie Ministerstva zdravotnictví.
  - Zpracovává hlášení v rozsahu vyžadovaném příslušnými evropskými institucemi.

Děkuji za pozornost.

e-mail: anezka.sixtova@mzcr.cz